

Asia: VN/2005/2020

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

Lain soveltamisalan laajentaminen (1 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Lain soveltamisalan laajentaminen koskemaan suhteellisen taidelajineutraalisti kaikkea esittävää taidetta on ollut yksi uudistuksen keskeisistä lähtökohdista sen alusta alkaen. Esitystä voidaan pitää kannatettavana, koska se joustavalla tavalla huomioi esittävän taiteen kentän jo toteutuneen ja todennäköisesti tulevankin kehityksen.

Lain tavoite (2 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Valtionosuuden tavoite (3 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Valtionosuuden saamisen edellytykset (4 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden saamisen edellytyksiä voidaan pitää kannatettavina. Uusi esitys monivuotisesta tavoitteista, toimintaa ja taloutta koskevasta suunnitelmasta on hyvin linjassa sen ehdotetun järjestelmäuudistuksen kanssa, että vastaavasti rahoituspäätökset tehdään pidemmälle aikajänteelle.

Valtionosuuden myöntäminen toistaiseksi tai määräajaksi (5§)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Aiheesta ensimmäisen työryhmän esityksen jälkeen käydyn huomattavan laajan keskustelun ja uudesta esityksestä kentältä saadun ensimmäisen palautteen perusteella 5 pykälään kirjattua mallia valtionosuuden toistaiseksi tai määräajaksi voimassaolosta voidaan pitää kannatettavana.

Valtionosuuden perusteeksi vahvistettavan henkilötyövuosien määrän määräytymisen perusteet (6 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Lain 6 §:ssä säädetty kolmen edellisen varainhoitovuoden huomioiva laskentatapa on pitkään koettu alalla epäselväksi ja osin vaikeatulkintaiseksi. VOS-järjestelmän piirissä toimivat tanssiteatterit ovat valmistelleet aiheesta yksityiskohtaisemman lausunnon, jonka ehdotuksia Suomen Teatterit ry tukee otettavaksi tarkasteluun tilanteessa, jossa uuden järjestelmän käyttöönottoon on aikaa vielä puolitoista vuotta ja laskennan perusteet on mahdollista ja mielekästä käydä perusteellisesti lävitse Opetushallituksen asiantuntijoiden kanssa.

Järjestelmän muutostilanteessa kannattaa huolellisesti valmistella ja koelaskaa mm erilaisia vaihtoehtoisia tapoja huomioida erilaisia keskipalkkakertoimen määrittelyjä ja palveluja ostavien ja myyvien organisaatioiden välisten VOS-kelpoisten kustannusten jakomalleja, joilla on mahdollista vaikuttaa alan palkkarakenteen ja yhteistyön kehittämiseen.

Korotetun valtionosuusprosentin määräytymisen perusteet (6 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Jos ja kun uudistuksen yhteydessä on ilmeisesti tarkoitus luopua erilaisista korotetun valtionosuusprosentin avulla tuettavien kulttuuripoliittisesti merkittävien toimintojen kuten alueteatteritoiminnan ja tanssiteatteritoiminnan aiemmista tukimuodoista, on tärkeää, että uudistetussa järjestelmässä mm korotetun VOS-prosentin kautta allokoitavat resurssit ovat riittäviä siihen nähden, että uudistetussa 6 pykälässä määritellyt erilaiset kulttuuripoliittiset tavoitteet tulevat tavoitteeseen nähden riittävästi rahoitetuksi.

Svenska Teatern ja Tampereen Työväen Teatteri –nimisten teattereiden rahoitusasema (6§)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Suomen Teatterit ry katsoo, että esitystä voidaan työryhmän esityksessä lausutuun perusteluun pitää kannatettavana.

Määräajoin laadittava toimintayksikön rahoitusta koskeva suunnitelma (7 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Uudistuksen kaikki elementit, jotka tukevat vakiintuneeseen esittävän taiteen ammattikenttään kuuluvien taidelaitosten pitkäaikaista taiteellisen toiminnan ja talouden suunnittelujännettä, ovat kannatettavia ja parantavat teattereiden ja orkestereiden toimintaedellytyksiä. Toivottavasti tämä järjestelmäuudistus korjaa voimassa vielä olevan valtionosuusjärjestelmän pitkäaikaisen ongelman, että kankean laskennallisessa järjestelmässä remontin tai peruskorjauksen johdosta ammattiteatteri on yleensä aina pienellä viiveellä sanotun poikkeustilanteen jälkeen menettänyt valtiontukeaan tilanteessa, jossa sen pitäisi palata poikkeustilanteen jälkeen normaalille toiminnan tasolle.

Hakeminen valtionosuuden piiriin (8 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

On järkevää, että hakeminen järjestelmään on auki kolmen eikä kuuden vuoden välein. Näin VOS-kelpoisuuden täyttävät uudet toimijat voivat järkevin määräajoin hakeutua järjestelmään aina kun myös tarvittavat lisäresurssit valtionrahoitukseen ovat saatavilla.

Määräajoin tehtävä valtionosuuden edellytysten täyttymisen arviointi (8 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Valtionosuusprosentit 37 ja 60 (rahoituslaki 22 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

On huomionarvoista, että uudistuksen yhteydessä kentälle kanavoitavaa lisärahoitusta on mahdollista kohdistaa myös koko kentän rahoitusaseman vahvistamiseksi joko korottamalla varsinkin alempaa maksuprosenttia esim 38 tai 39 prosettiin, kuten ensimmäinen asiaa valmistellut työryhmä ehdotti, tai lisähenkilötyövuosina vuosia saman tasoisena pysyneen 2469 henkilötyövuoden lisäksi. Lisärahoituksen allokoimista osaksi uutta järjestelmää kannattaa arvioida kokonaisuutena, jossa työryhmävaiheessa on pyöritelty mahdollisina muuttujina useampaa rahoituksen suuruuteen vaikuttavaa instrumenttia.

Lisäksi toimijakohtaisesti on tärkeää tarkastella, miten uuden järjestelmän mukainen rahoitus suhtautuu aiemman toiminnan ja rahoituksen kokonaisuuteen, jossa harkinnanvaraiset tuet ovat muodostaneet monilla VOS-järjestelmän piirissä olevilla toimijoilla olennaisen osan toiminnan rahoituksesta. Tämän harkinnanvaraisen rahoituksen turvin on mahdollistettu monia tärkeitä kulttuuripalveluita, joita nyt pyritään rahoittamaan uuden lain 6 pykälän mukaisin korotetuin henkilötyövuosin. Näiden tavoitteiden turvaamisesta on tärkeää huolehtia tulevaisuudessakin.

Esittävien taiteiden yksikköhinnat (rahoituslaki 35 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Aiheesta tehtyjen perusteellisten selvitysten jälkeen on järkevää, että teatterit ja orkesterit säilyvät toistaiseksi oman yksikköhintalaskennan piirissä.

35a §:ään kirjatut 2010-luvun alennukset VOS-laskennassa olisi syytä pidempiaikaisella ohjelmalla pyrkiä vähitellen poistamaan, ja pyrkiä saattamaan valtionosuusalojen rahoitus vastaamaan paremmin niiden todellista kustannuskehitystä.

Saarikivi Tommi
Suomen Teatterit ry